

KONYA-KARATAY
HÜSEYİN SEVİM KÖROĞLU İLKOKULU
E-GÜVENLİK PLANI

Teknolojinin hızla ilerlediği ve buna bağlı araçların yaşamımıza girdiği bir dünyadayız. Teknoloji hayatımızı kolaylaştırırken birçok riskleri de beraberinde hayatımıza taşımaktadır.

İnternet her türlü iş ve işlemlerin gerçekleştirildiği; toplumun büyük bir kısmının bir şekilde kullandığı ikinci bir dünya haline dönüşmüştür. Bu iletişim yoğunluğu beraberinde herkes için e güvenlik risklerini de beraberinde taşımaktadır. Bu riskler var diye interneti ve internet üzerinden kullandığımız cihazları kullanmaktan vazgeçmeyeceğiz. Burada yapılması gereken bilinçli ve doğru internet kullanımudur. Bu da ancak risklerin bilinmesi ve bilinçlenme ile mümkündür.

İçinde bulunduğumuz salgın hastalık (Covid19) sürecinde birçok insan işini internet üzerinden evinden gerçekleştirdi. Okullar öğrencilerine eğitim öğretim hizmetini (Uzaktan Eğitim) yoluyla internet üzerinden devam ettirdi. Eğer internet olmasaydı ülkeler tamamen kapanacaktı. Bu kapanma ekonomik olarak telafisi zor olan kayıplara neden olacaktı. Gelecek nesillerin yetiştirilmesi anlamında kayıp yıllara ve nesillere neden olacaktı.

Bu açıdan bakıldığında internet hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. O zaman yapmamız gereken internetin olumlu, olumsuz yönleri üzerine tüm paydaşlarımızı bilgilendirmek ve bilinçlendirmektir.

Gelişen teknolojinin en yakın takipçisi her zaman gençler olmuştur. İçinde buldukları dönem gereği kendilerini gösterebilecekleri ya da ön plana çıkarabilecekleri ortam ve araçlara hep ilgi duymuşlardır. Bu ilgi aynı zamanda güvenlik zafiyetinin de ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Ergenlik dönemi, insanların bağımsız bireyler haline geldiği, yeni ilişkiler kurduğu, sosyal beceriler geliştirdiği ve hayatlarının geri kalanı boyunca sürecek davranışları öğrenebileceği yaşamın kritik ve zor zamanını kapsamaktadır (Arıkan ve ark., 2018). Geleceğimizi şekillendirecek olan ergenlerin sorunlarını doğru tanımlamak ve bu sorunların çözümüne ilişkin girişimlerde bulunmak önemlidir.

Ergenlerin karşılaştığı sorunlardan biri de zorbalıktır ve dünya genelinde önemli bir sorun haline gelmiştir (Thomas ve ark., 2018). Zorbalık, ergenlerin fiziksel ve psikososyal sağlıkları üzerinde olumsuz etkileri olan ciddi bir davranış problemidir (Han ve ark., 2018). Akran zorbalığı; “kendini savunmada zorlanan bir öğrencinin, tekrarlayan biçimde bir veya birden fazla öğrenci tarafından kasıtlı olarak yapılan rahatsız edici davranışlara maruz kalması” şeklinde tanımlanmaktadır (Olweus, 1993).

Teknolojik ilerlemeler ve kullanılan iletişim araçlarındaki gelişmeler “Siber Zorbalık” adı verilen yeni bir zorbalık türünün ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır

Siber zorbalık; “bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla bir öğrenci ya da öğrenci grubu tarafından, diğer öğrencilere zarar vermek amacıyla, kasten ve tekrarlayıcı bir şekilde zarar veren davranışlar gösterilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır (Pişkin ve Ayas, 2007; Arıcak, 2009).

Zorbalık ile ilgili dünya çapında yapılan araştırmalar, zorbalığın dünya genelinde yaşanan bir sorun olduğunu göstermektedir. DSÖ 2016 yılında yayımladığı 44 ülkeyi kapsayan raporunda, 11, 13, 15 yaşındaki 220 bin ergenin zorbalığa maruz kalma oranının sırasıyla %13, %12, %8 olduğunu, siber zorbalık oranının ise tüm yaş grubunda %3 olduğunu belirtmiştir (WHO, 2016).

Etkileri yaşam boyu süren zorbalık, ergenlerde fiziksel, psikolojik ve psikosomatik sorunlara neden olmaktadır (Vanderbilt ve Augustyn, 2010). Bunların yanı sıra zorbalık, ergenlerin gelişimini, aileyi ve toplum ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Ünalımsı ve Şahin, 2012). Zorbalığa maruz kalan veya zorbalık uygulayan ergenlerde depresyon, psikiyatrik problemler, ebeveyn ilişkilerinde sorunlar, suça meyilli olma, alkol-madde bağımlılığı ve intihar gibi sorunlar sık görülmektedir (Karataş ve Yayan, 2019).

Son zamanlarda teknolojinin de gelişmesiyle birlikte siber ortam arkadaşlıklarının artması, siber ortamda gruplara ait olma isteği, sosyal ağlarda beğeni alma isteği, kendisine bakılması ve onaylanma isteği gibi farklı sorunları beraberinde getirmektedir. Ergenlerin karşılaştığı bu riskler ergenlerin bilişsel, psikolojik ve sosyal yaşantılarında birçok soruna neden olmaktadır (Keser Özcan, 2018). Ergenler üzerinde 1982-2009 yılları arasında yapılmış çalışmaları değerlendiren bir analizde siber ortam kullanımının artmasının ergenlerde narsisizm puanlarında artışa neden olduğu belirtilmiştir. Ergenlerin siber ortamda yarattıkları ideal benlikleri beğeni aldıkça, kendilerini buna inandırmakta ve beğeni üzerine kurulu bir yaşam kurgulamaya başlamaktadırlar (Twenge ve Foster, 2010).

Siber zorbalık “elektronik her türlü iletişim aracı (İnternet, cep telefonu, e-posta, sosyal medya vb.) kullanılarak kendini savunamayacak masum bir kurban/mağdura yönelik kötü niyetle ve tekrar tekrar yapılan saldırganca eylemler” olarak tanımlanmaktadır (Smith ve ark., 2008).

Willard (2007), siber zorbalığı yedi kategoride açıklamıştır;

- 1. Kızdırma (Flaming):** Çevrimiçi ortamlarda başkalarının görebileceği şekilde saldırı ve şiddet içeren tehditler söyleyerek kavga çıkarmaya çalışılmasıdır.
- 2. Rahatsız etme (Harrashment):** Başkalarının göremeyeceği şekilde tehdit içeren mesajların gönderilmesidir.
- 3. İftira (Denigration):** Başkalarının özel durumları hakkında ve ona zarar verebilecek konuşmaların çevrimiçi ortamlarda başkalarına yollanmasıdır.
- 4. Kimliğine bürünme (İmpersonation):** Mağdurun hesaplarına girilerek ona zarar verebilecek paylaşımlarda bulunmasıdır.
- 5. Yayma ve kandırma (Outing and trickery):** Başkası hakkında özel durumların veya kişisel bilgilerin yayılmasıdır.
- 6. Dışlama (Exclusion):** Mağdurun çevrimiçi ortamlarda gruplara veya oyunlara alınmamasıdır.

7. **İnternet tacizi (Cyberstalking):** Mağdurun fotoğraflarının veya videolarının çekilip zarar verebilecek şekilde kullanılması ve cinsel içerikli resimlerin/videoların mağdura gönderilmesi durumudur.

Uluslararası çalışmalarda **siber zorbalığın %4-33.7** arasında, **siber mağduriyetin ise %5.5-49.5** arasında olduğu bulunmuştur (Riebel ve ark., 2009; Mıshna ve ark., 2009; NCES, 2014; Hinduja ve Patchin, 2017). Ülkemizde siber zorbalık ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığı zaman; **siber zorbalık oranının %6.6-56.6** arasında, **siber mağduriyet oranının ise %6.4-65.5** arasında olduğu belirtilmiştir (Erdur Baker ve Kavşut, 2007; Evegü, 2014; Baştürk Akça ve ark., 2015; Uludaşdemir, 2017).

Tüm bu araştırma ve tanımlamalar gösteriyor ki okulumuzun paydaşları özellikle öğrencilerimiz risk altındadır. Bu nedenle tüm paydaşlarımızın internet alanı ve riskler konusunda bilgi ve bilinçlendirmeye ihtiyacı vardır.

Yapılacaklar: Okulumuzda siber zorbalık ve internet ortamındaki sonsuz içeriğin olumsuz etkilerinden öğrencilerimizi ve diğer paydaşlarımızı korumak için öncelikli olarak öğretmenler, öğrenciler ve ailelerin bu olumsuz riskler konusunda bilgilendirilmesi, bu konuda farkındalık oluşturulmalıdır.

Siber zorbalık ve diğer sorunlarla mücadelede okulumuz paydaşlarının ortak bir anlayış geliştirmeleri sağlanmalı, mücadele ilkeleri belirlenmeli ve bu ilkeler doğrultusunda ortak hareket edilmelidir. Tüm paydaşlarımızın teknolojiyi doğru yaralı kullanma konusunda bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimler düzenlenmelidir.

Okulumuzda siber zorbalıkla mücadele programı geliştirilerek ders müfredatına entegre edilerek konu hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme sağlanmalıdır. Öğrencilerimizi siber zorbalık konusunda bilinçlendirerek tanık oldukları siber zorbalık vakalarını okul yönetimi ve öğretmenleri ve ebeveynleri ile paylaşmaları konusunda cesaretlendirmeliyiz.

Okulumuzda dünyanın çeşitli ülkelerinde uygulanan okul ve kütüphanelerin, bilgisayarları için zararlı içerikleri filtreleyen ve bloke eden FATİH PROJESİ kapsamında internet güvenliği programı kullanılmaktadır.

Bunun yanı sıra öğrencilerin yüz yüze eğitim zaman dilimi içerisinde mobil cihazlarındaki kendi özel internet ağlarını kullanarak yaptıkları paylaşımlar ve girdikleri sitelerden sorumlu olduklarını konusunda belgelemeyi sağlayacak internet kullanım sorumluluk sözleşmesi imzalaması sağlanacaktır.

E GÜVENLİK POLİTİKAMIZ

We Are Social 2020 raporuna göre sosyal medya kullanıcı sayısı 54 milyona ulaşmış durumda. Türkiye nüfusunun %64'ü sosyal medya kullanmaktadır. 16-64 yaş arasındaki mobil kullanıcıların aylık mobil uygulama kullanımlarına göre, mobil kullanıcıların %92'si

mesajlaşma ve sosyal medya uygulamalarını kullanmakta, %83'ü video platformlarını kullanırken, her 10 kişiden 6'sı oyun uygulamalarını tercih etmektedir.

İnternet kullanımını mobil cihazlar vasıtasıyla kolaylaştırılırken gelişme ve kişilik oluşturma sürecindeki ergenler için kontrol edilme zorluğunu da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle öğrencilerimizin kullanımındaki internet ve bağlı cihazlar mobil olabiliyorsa kontrolü de mobilize etmemiz gerekiyor. Mobilize kontrole oto kontroldür. İçinde bulunduğumuz zamanda oto kontrole her zamankinden daha çok ihtiyacımız var. Bu nedenle ebeveynler ve okul birlikte eşgüdüm içerisinde çalışmalar planlamak suretiyle öğrencilerimizin bu yönünü güçlendirme faaliyetleri yapacağız. İnternetin özgür, gizemli ve kolay erişilebilir dünyası özellikle genç nesli gerçek hayattan izole edip yalnızlaştırırken, zaman kavramının kontrolünü kaybetmesine de neden olmaktadır. İnternet, her ne kadar sanal bir dünya olsa da, etki ve sonuçları ile hayatımıza somut yansımalara neden olmaktadır.

Bu yüzden internetin günlük hayattan ayrı olarak düşünüp hafife almak sonuçlarını ağır olacağı büyük bir yanılgıya neden olacaktır. Bu anlamda internetin toplum kesimlerinin bütün katmanlarına, bir bütün olarak topluma bir şekilde etki ettiğinden söz edilebilir. Bunlar kimi zaman hayatı kolaylaştıran, hızlandıran ve insanları daha mutlu kılan faydalar olabildiği gibi, kimi zaman da zarar veren ve sosyal düzeni bozan etkiler olarak ortaya çıkmaktadır. Son yıllarda bazı çevrimiçi oyunların etkisiyle çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığının bozulması, ebeveynlerinin çaresiz ve mutsuz olmasına neden olan dehşet verici sonuçlarla sıklıkla gündeme gelmiştir. Yahut gençlere farklı yollarla tuzak kurarak siber zorbalık yapılması haberleri artık yakın çevremizde de sık sık duyulmaktadır. Bütün bu tehlikelerden öğrencilerimizi, çocuklarımızı ve gençlerimizi korumada ilk akla gelen yol, onları internet ortamından tamamen izole etmektir. Ancak hızla gelişen teknolojiler göz önünde bulundurulduğunda yasaklama veya izole etme çabasının doğru bir çözüm yolu olmadığına anlaşılması akılcı bir yaklaşım olacaktır. Bu yüzden interneti tamamen yasaklamak yerine daha akılcı çözümler bulmak gerekmektedir. Bu konuda alınabilecek en gerçekçi tedbir, gençlerimizin internet kullanımını konusunda bilgili ve bilinçli olması, güvenli internet kullanımını konusunda otokontrolü olan bireyler olması sağlanacaktır.

Bu saptamalar ışığında, okul politikası olarak öğrencilerimizi internet ortamının risklerinden ve zararlarından koruyabilmek için akılcı planlamalar yapıp, disiplinli bir şekilde uygulamaya geçiririz.

Okul politikamız şu şekildedir:

OKULUMUZDA ALINAN ERGENLERE YÖNELİK e GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

Bilişim derslerinde medya okur-yazarlığı ve güvenli internet kullanımı konularına güncel bilgiler ışığında değinilmektedir. Okul insan kaynaklarına, öğrencilerimize ve ailelerine bilinçli internet kullanımı, bilinçli teknoloji kullanımı ve medya okur-yazarlığı konusunda seminerler verilmektedir. Tarih, coğrafya, sosyoloji, felsefe ve İngilizce derslerinde e güvenlik konusuna müfredattaki konularla ilişkilendirilerek değinilmektedir. Okulumuz Rehber Öğretmenleri sene de 1 kez velilere ve öğrencilere teknoloji bağımlılığı ve güvenli internet kullanımı ile ilgili seminer vermektedirler. Okulumuz rehber öğretmenleri tarafından

öğrencilerimize “internet bağımlılığı ve siber zorbalık ölçekleri” uygulanıp sonuçları yorumlanıp öğrencilerimize geri dönüşler yapılarak bireysel ya da grup olarak önerilerde bulunmaktadır. Fatih projesinin yürütülmesi ve sürdürülmesi aşamasında teknolojinin etkili ve güvenli sağlanması için BTK tarafından güvenli internet ağı mevcuttur. MEB’ e bağlı okullarda elektromanyetik kirliliğe ve internet güvenliğine önem verilmektedir. Öğrencilerimizin ailelerine yönelik bilinçli internet kullanımı ve çocuklarının internet kullanımlarının sınırlandırılması hakkında eğitimler verilmektedir.

İnternetin güvenli kullanımı aynı zamanda devlet politikasıdır. Türk Telekom buna yönelik güvenli internet paketi sunmaktadır.

Eğitim- öğretim yılı boyunca düzenlenen okul-aile birliği ve veli toplantılarında velilere öğrencilerimizin cep telefonu ve internet kullanımının sınırlandırılması ve okulda cep telefonu kullanımı konularında bilgi verilmektedir.

Evlerde limitli internet paketleri ve güvenli internet kullanımına dair rehberlik yapılmaktadır. Gençlerin boş vakitlerini değerlendirebileceği yararlı uğraşlarla meşgul olabileceği mekânlar (akıl oyunları sınıfları, müzik atölyeleri, okuma salonları gibi) oluşturulmaktadır. Öğrencilerimizle aktif olarak katılacakları pek çok sosyal proje ve etkinlik yaparak gençlerimizin zamanlarının bir kısmını fiziki ve sosyal etkinliklere ayırmaları sağlanmaktadır. Ebeveynleri internette denetim yolları, güvenli internet kullanımı, bilinçli teknoloji kullanımı hakkında bilinçlendirmek amaçlı seminerler düzenlenmektedir. Öğrencilerimize ve velilerimize kayıt esnasında İNTERNET KULLANIM SORUMLULUK SÖZLEŞMESİ ile ilgili bilgilendirme yapılmaktadır ve sözleşme imzalatılmaktadır.

CEP TELEFONU KULLANIMI

Okul ve derslik sınırları içinde öğrenci tarafından cep telefonu sadece ders etkinliği uygulamaları sırasında öğretmenin kontrolünde ders aracı olarak kullanılabilir. Bu durum dışındaki kullanımlara izin verilmez. Öğrencilerimiz okula ulaştıktan sonra cep telefonunu kapalı olarak 1. Ders saatinde o sınıfa dersi olan öğretmen kontrolünde cep telefonu dolabına bırakır öğretmen tarafından dolap kilitlenir ve son dersin son on dakikasında derste olan öğretmen tarafından dolap açılır ve öğrencilerimiz cep telefonlarını öğretmen gözetiminde alırlar. Derslerde öğrencilerin cep telefonlarını kapalı tutmaları sağlanır. Okul sınırları içinde öğrencilerin okul internet ağının şifresine ulaşım wi-fi bağlantısına erişmesi yasaktır. Bu yasağı ihlal ettiği tespit edilen öğrencinin telefonu okul idaresince alınır ve ailesine teslim edilir. Her eğitim öğretim yılı başında düzenlenen okul-aile birliği toplantılarında öğrencilerimizin cep telefonunu yanında okula getirip getirmemesi oylanır karar getirme yönünde oluşursa öğrencilerimizin cep telefonlarını okul sınırları içerisinde hangi koşullarda bulundurulabileceği konusunda kararlar alınır ve sene boyunca bu kurallara uyulur.

Her eğitim-öğretim yılının başında ortasında ve sonunda olmak üzere yapılan kurul toplantılarında e güvenlik ve okul güvenliğini sağlamak amacıyla cep telefonu kullanım politikası ile ilgili değerlendirme amaçlı öğretmenlerle tartışmalar yapılır. OKULUMUZDA VIDEO YA DA FOTOĞRAF ÇEKİMİ VE YAYINLANMASI Okul idaresinin okul tarafından düzenlenen çeşitli program ve etkinliklerde görevlendirdiği öğrenciler dışında

okulumuz bahçesi, derslikleri, koridorları ve kantininde izinsiz video ya da fotoğraf çekilmesi ve paylaşılması yasaktır. Okul idaresince görevlendirilen kişilerin öğrencilerin çektiği fotoğraf ya da videolar okulun resmi web adresinde ve okul sosyal medya hesaplarında fotoğraf ya da videolarda bulunan öğrencilerin velilerinin yazılı izinleri dahilinde yayınlanabilir. Öğrencisi için onay vermeyen velinin öğrencisi ile ilgili fotoğraf ya da video yayınlanamaz. Okulumuz öğrencilerine her eğitim öğretim yılı başında e Güvenlik ile ilgili anket uygulanmaktadır ve sonuçları Rehber Öğretmenler tarafından değerlendirilmektedir. Resim ve videoları yayınlanan öğrencilerin kişisel bilgilerine kesinlikle yer verilmez. Video konferanslarda da tüm e güvenlik tedbirleri alınmaktadır. İNSAN KAYNAKLARI Okulumuzda alınan e Güvenlik tedbirleri ve uygulanan programlar tüm okul insan kaynaklarını kapsamaktadır. Bu nedenle yapılan tüm e Güvenlik faaliyetleri ve seminerlerine okul insan kaynakları da dahil edilmektedir. Paydaş Kurumlar tarafından verilen eğitimlere okul insan kaynakları da davet edilmektedir. Okul rehber öğretmenleri tarafından verilen eğitimler, online safety MOOC eğitimleri, eTwinning mesleki gelişim portalı eğitim ve etkinlikleri, okulun tüm personeline güvenli ve sorumlu internet kullanımı gibi konular hakkında bilgi verilmektedir. Okulumuz 2020 senesinden beridir eSafety School ağına üyedir. Okulumuzda her yıl güvenli internet günü kutlanmaktadır. Hafta boyunca seminerler, tanıtıcı afişler ve webinarlara etkin katılım sağlanarak hem okulumuz eğitim kadrosuna hem de öğrencilere farkındalık, bilinç ve güvenli internet kullanma davranışı kazandırmaya çalışmaktayız. Daha Güvenli İnternet Merkezi (gim.org.tr) - Safer Internet Center'ın resmi sayfası.<http://guvenlinet.org.tr/tr/> Güvenli Web (guvenliweb.org.tr) - çevrimiçi güvenlik konuları için farkındalık portalı. Güvenli Çocuk (guvenlicocuk.org.tr) - 13 yaşından küçük çocuklar için oyun ve eğlence portalı. İhbar Web (ihbarweb.org.tr) - yasadışı içerik için telefon hattı. İnternet BTK (internet.btk.gov.tr) - İnternet ve BT yasası konusunda farkındalık portalı. SID Page (gig.org.tr) - Daha Güvenli İnternet Günü Türkiye'de resmi sayfası. Veli ve öğrencilere tanıtılmış buralardaki eğitici ebeveyn ve öğrenci bilgilendirici videoları ,sunuları izlenmiştir.Okumuzda çeşiti web2 araçları kullanılarak sunular hazırlanmıştır. <http://guvenlinet.org.tr/tr/> sayfasından bilgi amaçlı faydalanılmıştır.

Daha Güvenli İnternet Merkezi (gim.org.tr) - Safer Internet Center'ın resmi sayfası.<http://guvenlinet.org.tr/tr/>

Güvenli Web (guvenliweb.org.tr) - çevrimiçi güvenlik konuları için farkındalık portalı.

Güvenli Çocuk (guvenlicocuk.org.tr) - 13 yaşından küçük çocuklar için oyun ve eğlence portalı.

İhbar Web (ihbarweb.org.tr) - yasadışı içerik için telefon hattı.

İnternet BTK (internet.btk.gov.tr) - İnternet ve BT yasası konusunda farkındalık portalı.

SID Page (gig.org.tr) - Daha Güvenli İnternet Günü Türkiye'de resmi sayfası.

Veli ve öğrencilere tanıtılmış buralardaki eğitici ebeveyn ve öğrenci bilgilendirici videoları , sunuları izlenmiştir. Okumuzda çeşitli web 2.0 araçları kullanılarak sunular hazırlanmıştır.

<http://guvenlinet.org.tr/tr/> sayfasından bilgi amaçlı faydalanılmıştır.